

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Helenou Nebesařovou jako samosoudkyní v právní věci

žalobce:

GEOSAN GROUP a.s., IČO: 28169522
se sídlem U Nemocnice 430, 280 02 Kolín III
zast. advokátem Mgr. Janem Tomaiérem
sídlem Černokostecká 281/7, Praha 10

vedlejší účastník
na straně žalobce:

TOTO S.p.A. COSTRUZIONI GENERALI, reg. č. 02208250692
se sídlem Chieti (CH) 66100, Viale Abruzzo 410, Itálie
jednající prostřednictvím odštěpného závodu TOTO S.p.A.
CONSTRUZIONI GENERALI CZ, IČO: 05942675
se sídlem U Průhonu 1516/32, Praha 7
zast. advokátem JUDr. Petrem Šťovíčkem, Ph.D.
sídlem Hvězdova 1716/2b, Praha 4

proti
žalovanému:

Ředitelství silnic a dálnic ČR, státní příspěvková organizace,
IČO: 65993390
se sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4
zast. advokátem JUDr. Jiřím Hartmannem, Sokolovská 5/49, Praha 8

o zdržení se právního jednání a určení neexistence nároků žalovaného

takto:

- I. Žaloba s návrhem, aby žalovaný byl uznán povinným zdržet se uplatňování práva na poskytnutí peněžitého plnění na základě bankovních záruk č. GOBG418000792 a č. GOBG418000704 dle záručních listin vystavených dne 22. 2. 2018 společností Česká spořitelna, a.s., IČO: 45244782, se sídlem Praha 4, Olbrachtova 1929/62, se **zamítá**.

- II. Žaloba na určení, že žalovanému vůči žalobci jako členu společnosti „TGS JOINT VENTURE“ nevnikl nárok:
- 1) na zaplacení částky 29 250 000 Kč s přísl. jako smluvní pokuty za porušení povinnosti splnit postupný závazný milník dle článku 4.29 a) Přílohy k nabídce, která je součástí smlouvy o dílo uzavřené dne 8.8.2017 mezi žalovaným jako objednatelem a Společností „TGS JOINT VENTURE“, č. objednatele ŘSD 02PT-004114, č. zhotovitele AV.16055.1.150, vymezený dopisem žalovaného zn. 20301/12/18-21100-LJ ze dne 17.12.2018;
 - 2) na zaplacení částky 30 750 000 Kč s přísl. jako smluvní pokuty za porušení splnit postupný závazný milník dle článku 4.29 c) Přílohy k nabídce, která je součástí výše uvedené smlouvy o dílo ze dne 8.8.2017, vymezený dopisem žalovaného zn. 21021/12/18-21100-LJ ze dne 31.12.2018;
 - 3) na zaplacení částky 150 000 Kč s přísl. jako smluvní pokuty za porušení povinnosti dodržet lhůty (a další časová určení) stanovené rozhodnutím Ministerstva dopravy čj. 610/2018-120-SSU/6 ze dne 9. 11. 2018 ve znění opravného rozhodnutí Ministerstva dopravy čj. 610/2018-120-SSU/7 ze dne 23.11.2018 podle Pod-čl. 4.31 Smluvních podmínek, které jsou součástí výše uvedené smlouvy o dílo ze dne 8.8.2017, vymezený dopisem žalovaného zn. 20710/12/18-21100-LJ ze dne 28.12.2018;
 - 4) na zaplacení částky 150 000 Kč s přísl. jako smluvní pokuty za porušení povinnosti dodržet lhůty (a další časová určení) stanovené rozhodnutím Městského úřadu Havlíčkův Brod, odbor dopravy, úsek dopravy a pozemních komunikací čj. MHB-DOP/3785/2018/JTE ze dne 23.10.2018 podle Pod-čl. 4.31 Smluvních podmínek, které jsou součástí výše uvedené smlouvy o dílo ze dne 8.8.2017, vymezený dopisem žalovaného zn. 20709/12/18-21100-LJ ze dne 28.12.2018, se **zamítá**.
- III. Žalobce a vedlejší účastník jsou povinni zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení v částce 13 068 Kč k rukám právního zástupce JUDr. Jiřího Hartmanna do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce se podanou žalobou dne 3. 5. 2019 domáhal shora uvedeného rozhodnutí. V žalobě uvedl, že se společností TOTO S.p.A. COSTRUZIONI (vedlejší účastník) a společností Limited Liability Company SP Sine Midas Stroy, se sídlem v Republice Kazachstán založili dne 1.7.2016 společnost dle z.č. 89/2012 Sb. s názvem „TGS JOINT VENTURE“. Tato společnost byla založena za účelem účasti v otevřeném zadávacím řízení, jehož předmětem bylo provedení díla „D1 modernizace – úsek 12, EXIT 90 Humpolec – EXIT 104 Větrný Jeníkov“. K provedení díla byla mezi žalovaným jako objednatelem a společností TGS JOINT VENTURE jako zhotovitelem (dále jen zhotovitel) uzavřena dne 8. 8 .2017 smlouva o dílo, č. ŘSD 02PT-004114. Žalobce je oprávněn uplatnit jako člen TGS JOINT VENTURE samostatně nároky vůči žalovanému.

Žalobce dále uvedl, že zhotovitel zjistil při provádění Díla nepředvídatelné fyzické podmínky (skryté překážky), spočívající v kolizi kanalizace s odvodňovacím žlabem a cementobetonovým krytem vozovky odlišných geologických podmínkách pro založení pilíře mostního objektu SO 13.221.2 a kolizi výškové polohy kanalizačního řádu s plynovodem. Žalovaný opožděně předal stavební povolení na některé stavební objekty. Tyto okolnosti bránily postupu způsobem stanoveným Smlouvou o dílo a vedly k nároku zhotovitele na prodloužení doby výstavby a prodloužení doby pro splnění postupných závazných milníků. Zhotovitel v souladu se smluvními podmínkami uplatnil vůči žalovanému nároky na prodloužení doby výstavby a úpravu ceny.

Žalovaný jako správce stavby (jmenoval správcem sám sebe, resp. svoji organizační složku) odmítl v rozporu se smluvními podmínkami přiznat uplatněné nároky. Jelikož nebylo možné dosáhnout dohody o změně obsahu smlouvy o dílo, byl zhotovitel oprávněn odstoupit od smlouvy dílo, což učinil sdělením ze dne 17.12.2018 (žalovaný převzal dne 18.12.2018). V této souvislosti žalobce zdůraznil, že odstoupení ze strany zhotovitele vede rovněž k nemožnosti uplatnit případné nároky žalovaného podle Smlouvy a v souladu se Smlouvou čerpat jakékoliv částky z Bankovních záruk (viz zdržovací nárok ve výroku I.). Žalovaný uplatnil vůči zhotoviteli nároky na zaplacení smluvních pokut za nesplnění postupných závazných milníků. Nároky žalovaného však nejsou a nemohou být oprávněné, neboť zhotovitel s ohledem na výše popsané překážky nebyl v prodlení s výstavbou díla a ani se splněním postupných závazných milníků.

K odůvodnění naléhavého právního zájmu na určovací žalobě (výrok II.) žalobce uvedl, že v důsledku nárokování smluvních pokut žalovaným vzniká zhotoviteli právní nejistota a jeho postavení je ohroženo možným uplatněním těchto nároků žalovaným soudní cestou, započtením nebo jinak, přičemž pouhý zákaz čerpání bankovních záruk tuto nejistotu nemůže odstranit. Žalobce tak nemá k dispozici jiný právní nástroj, než je preventivní určovací žaloba, kterým by ochránil svá práva. Jedná se tedy dle žalobce o typickou situaci, kdy je dán naléhavý právní zájem na požadovaném určení.

Vedlejší účastník shodně se žalobcem uvedl, že odstoupení od předm. Smlouvy o dílo ze strany zhotovitele považuje za platné, což podrobně rozvedl. Naopak odstoupení od smlouvy ze strany žalovaného je dle vedlejšího účastníka neplatné, přičemž žalovanému za dané situace nevznikl jakýkoliv nárok vůči zhotoviteli na uhrazení smluvních pokut. Vedlejší účastník plně podpořil existenci naléhavého právního zájmu žalobce na určovací žalobě s tím, že jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvracení budoucích sporů účastníků.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že žalobcem namítané odstoupení od předm. smlouvy o dílo ze strany zhotovitele považuje za neplatné, což podrobně rozvedl. Dle žalovaného Smlouva zanikla v důsledku platného odstoupení ze strany objednatele, kdy žalovaný tak učinil dopisem ze dne 17. 12. 2018, doručeným zhotoviteli dne 18. 12. 2018. Mezi účastníky není sporným, že Smlouva o dílo zanikla v důsledku odstoupení jedné ze smluvních stran, spornou skutečností zůstává, na základě odstoupení, které smluvní strany smlouva zanikla. Žalovaný dále namítl nedostatek naléhavého právního zájmu žalobce na určovací žalobě. Odkázal na ustálenou judikaturu s tím, že žaloba domáhající se určení nemůže být zpravidla opodstatněna tam, kde lze žalovat na splnění povinnosti. Určovací žaloba má preventivní povahu a má za účel poskytnut ochranu právnímu postavení žalobce dříve, než dojde k porušení práva, není proto opodstatněna tam, kde právní vztah nebo právo již byly porušeny a kde je proto právním prostředkem ochrany právního vztahu nebo práva žaloba o plnění. V daném případě proto nemůže být dán na straně žalobce naléhavý právní zájem na podání určovací žaloby, neboť žalovaný může zcela jednoznačně podat žalobu na plnění. V této souvislosti zdůraznil, že určení, zda žalovaný má či nemá nárok na zaplacení uvedených smluvních pokut je v zásadě zcela irelevantní pro celkové vypořádání vztahů mezi zhotovitelem a objednatelem a rozhodnutí o této otázce není způsobilé zabránit vzniku dalších sporů, které v budoucnu bude nucen vůči žalobci vznést žalovaný. Určení má pak o to menší význam za situace, kdy byly smluvní pokuty uhrazeny z Bankovní záruky.

Ze společenské smlouvy uzavřené dne 1. 7. 2016 dle § 2716 a násl. z.č. 89/2012 Sb. (obč. zák.) bylo zjištěno, že společníci Toto S.p.A. Costruzioni Generali (zdejší vedlejší účastník), GEOSAN GROUP a.s. (zdejší žalobce) a SP Sine Midas Stroy se sídlem Republika Kazachstán vytvořili společnost pod názvem „TGS JOINT VENTURE“. Účelem společnosti je vypracování a podání společné nabídky do zadávacího řízení pro zadání veřejné zakázky s názvem „D1 modernizace –

úsek 12, EXIT 90 Humpolec – EXIT 104 Větrný Jeníkov“, zadávané veřejným zadavatelem Ředitelství silnic a dálnic ČR (zdejší žalovaný) a společně provedení veřejné zakázky v případě úspěchu, a to v rozsahu a za podmínek sjednaných v příslušné smlouvě o dílo.

Ze smlouvy o dílo uzavřené dne 8. 8. 2017 mezi objednatelem – žalovaným a společností „TGS JOINT VENTURE“ (jejími výše uvedenými třemi společníky) jako zhotovitelem bylo zjištěno, že předmětem smlouvy je realizace výše specifikované veřejné zakázky. Podle čl. 4.2 zvláštních smluvních podmínek se zhotovitel zavázal zajistit plnění ze smlouvy ve formě bankovní záruky s tím, že objednatel je oprávněn uplatnit nárok z bankovní záruky pouze na částky, kterým je objednatel oprávněn dle smlouvy, m.j. v případě, že dojde k odstoupení od smlouvy objednatelem dle čl. 15.2. Článek 15 Smlouvy upravuje ukončení smlouvy objednatelem, odst. 15.2 pak důvody pro odstoupení od smlouvy. V odst. 15.4 jsou upraveny platby po účinném odstoupení objednatelem s tím, že objednatel je oprávněn zdržet další platby zhotoviteli až do zjištění nákladů za provedení, dokončení a odstranění všech vad, škod za zpoždění dokončení a veškerých jiných nákladů; získat od zhotovitele náhradu za všechny ztráty a škody, které objednavateli vznikly po započítání všech obnosů náležejících zhotoviteli k datu odstoupení. Článek 16 Smlouvy upravuje přerušování a ukončení smlouvy zhotovitelem. Důvody odstoupení od smlouvy jsou sjednány v odst. 16.2 Smlouvy; odst. 16.4 upravuje platbu při účinném odstoupení zhotovitelem s tím, že objednatel je povinen okamžitě vrátit zhotoviteli zajištění splnění smlouvy nebo záruku na odstranění vad a zaplatit zhotoviteli za ušlý zisk nebo jinou ztrátu nebo škodu, které zhotoviteli vznikly jako důsledek tohoto odstoupení.

Z prohlášení České spořitelny a.s. ze dne 22. 2. 2018 bylo zjištěno, že uvedená společnost vydala ve prospěch žalovaného dvě bankovní záruky - č. GOBG418000704 a č. GOBG418000792 (každá na částku 87 444 350 Kč) k zajištění finančního plnění zhotovitele v rámci výše uvedené Smlouvy o dílo. Obě záruky zanikají dnem 30. 6. 2020 a byly sjednány bez nutnosti předchozí výzvy zhotoviteli, bez námitek či omezujících podmínek a bez prověření právního důvodu nároku.

Ze spisu zdejšího soudu sp. zn. 32 Cm 27/2020 bylo zjištěno, že společnost TOTO S.p.A. COSTRUZIONI GENERALI (zdejší vedlejší účastník) podala dne 16. 7. 2020 proti žalovanému Ředitelství silnic a dálnic ČR žalobu na vydání bezdůvodného obohacení v částce 60 300 000 Kč. Vedlejším účastníkem na straně žalující je společnost GEOSAN GROUP a.s. (zdejší žalobce). Podstatou žaloby je tvrzení žalobce, že ve dnech 1. 2. 2019 a 5. 2. 2019 byly z jeho účtu provedeny platby ve prospěch žalovaného, a to k žádosti žalovaného na základě bankovní záruky GOBG18000792 (zajištěné Protizárukou Banco BPM S.p.A.) ze dne 15.1.2019 (částka 30 750 000 Kč) a ze dne 23. 1. 2019 (částka 29 550 000 Kč). Jedná se dle žaloby o zaplacení smluvních pokut, specifikovaných ve výroku II. shora. Do merita je argumentováno shodně jak v této věci s tím, že zhotovitel po právu odstoupil od předm. smlouvy o dílo. Věc není dosud skončena.

Ze spisu zdejšího soudu sp.zn. 2 Cm 44/2020 bylo zjištěno, že společnosti GEOSAN GRUP a.s. a TOTO S.p.A. COSTRUZIONI GENERALI se na straně žalující společně domáhají proti žalovanému Ředitelství silnic a dálnic ČR zaplacení částky 523 885 093,68 Kč z titulu vypořádání ukončení předm. smlouvy o dílo. Žaloba je rovněž postavena na tvrzení, že zhotovitel platně odstoupil od této smlouvy. Věc není dosud skončena.

Soud na základě shora provedeného dokazování dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Co se týká požadovaného zdržovacího nároku specifikovaného ve výroku I. je třeba s odkazem na ust. § 154 o.s.ř. zdůraznit, že obě bankovní záruky zanikly ke dni 30. 6. 2020. Do budoucna tudíž nehrozí, že by se žalovaný mohl dopouštět napadeného jednání spočívající v uplatňování práva na poskytnutí peněžitého plnění na základě předm. bankovních záruk. Soud proto žalobu v této části

zamítnul, aniž se bylo třeba zabývat věcnými argumenty žalobce týkající se odstoupení od předm. smlouvy o dílo.

Soud se dále ve vztahu k určovací žalobě specifikované ve výroku II. prioritně zabýval otázkou, zda žalobci ve smyslu ust. § 80 o.s.ř. svědčí naléhavý právní zájem na tomto určení. Dle konstantní judikatury je naléhavý právní zájem na určovací žalobě dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kdy by se bez tohoto určení stalo jeho právní postavení nejistým; žaloba domáhající se určení nemůže být zpravidla opodstatněna tam, kde lze žalovat na splnění povinnosti. Určovací žaloba má preventivní povahu a má za účel poskytnout ochranu právnímu postavení žalobce dříve, než dojde k porušení právního vztahu nebo práva. Jinými slovy naléhavý právní zájem na určení je dán tehdy, jestliže se určovací žalobou vytvoří pevný základ pro právní vztahy účastníků sporu, a předejde-li se tak případným dalším žalobám o plnění nebo jestliže žaloba na plnění neřeší a ani nemůže řešit obsah a dosah sporného právního vztahu nebo práva.

V daném případě je mezi účastníky sporným, zda došlo k platnému a účinnému odstoupení od předm. smlouvy o dílo ze strany zhotovitele či ze strany objednatele. Posouzení této otázky je dle smluvních ujednání zásadní pro vypořádání práv a povinností smluvních stran po ukončení Smlouvy. Jak vyplynulo z výše provedeného dokazování, vypořádání v sobě zahrnuje řadu vzájemných nároků, a to podle toho, která smluvní strana účinně od smlouvy odstoupila. Pouze jedním z dílčích nároků může být uplatnění smluvních pokut ze strany žalovaného. Určení neexistence tohoto nároku, jak se domáhá žalobce, však neřeší a do budoucna nemůže vyřešit celý komplex problematiky vypořádání ze Smlouvy, přičemž nemůže být sporu o tom, že žalovaný může uplatnit sporný nárok na zaplacení smluvních pokut žalobou na plnění, kdy by se musel soud jako předběžnou otázkou zabývat platností odstoupení od smlouvy obou smluvních stran. Nedostatek naléhavého právního zájmu na požadovaném určení pak z pohledu preventivní povahy ještě umocňují dvě výše uvedené žaloby na plnění podané proti žalovanému zhotovitelem. Ze žaloby ve věci č.j. 32 Cm 27/2020 vyplývá tvrzení zhotovitele, že žalovaný nárok na zaplacení smluvních pokut v celkové výši 60 300 000 (které jsou předmětem výroku II.) již čerpal ze záruky resp. protizáruky před podáním této žaloby. Není pak pro posouzení naléhavého právního zájmu na určení rozhodné - s ohledem na obsah a právní rámec výše uvedené Společenské smlouvy, zda předmětné čerpání z bankovní záruky se týká účtu žalobce či vedlejšího účastníka. Nedostatek naléhavého právního zájmu podtrhuje i výše uvedené zjištění týkající se podané žaloby ve věci č.j. 2 Cm 44/2020 o zaplacení částky 523 885 093,68 Kč z titulu vypořádání ze Smlouvy, uplatněné zhotovitelem. V případě sporných nároků nic žalovanému nebrání, aby případně v tomto řízení podal vzájemný návrh na plnění. Soud tedy v intencích shora citované konstantní judikatury dospěl k závěru, že žalobci nesvědčí naléhavý právní zájem na určovací žalobě týkající se neexistence nároku žalovaného na zaplacení předm. smluvních pokut. Žaloba byla proto i v této části zamítnuta, aniž se bylo třeba zabývat věcnou argumentací účastníků do merita věci.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 142/1 o.s.ř. Žalovanému byla dle vyhl.č. 177/1996 Sb. přiznána náhrada za právní zastoupení za 6 úkonů právní služby po 1 500 Kč (převzetí a příprava zastoupení, vyjádření k žalobě ze dne 6.9.2019, návrh na pokračování v přerušném řízení a účast na jednáních soudu – 15.1.2020, 20.1.2021 a 9.6.2021); dále dle §

13/3 vyhlášky 6x rež. paušál po 300 Kč; s připočtením 21 % DPH v částce 2 268 Kč celkem k náhradě 13 068 Kč.

Poučení:

pokračování

41Cm 17/2019

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení prostřednictvím podepsaného soudu k Vrchnímu soudu v Praze.

V Praze dne 9. června 2021

JUDr. Helena Nebesařová v.r.
předsedkyně senátu